

European Election Database

Regjeringspartier straffes av velgerne

Trond Kvamme

European Election Database (EED) er oppdatert med resultater fra parlamentsvalg avholdt i 2011. I Finland og Irland var det markant nedgang i oppslutning om de sittende regjeringspartier. Sammenligning av valgresultater for regjerende partier i EU/EØS-området viser at dette er regelen snarere enn unntaket.

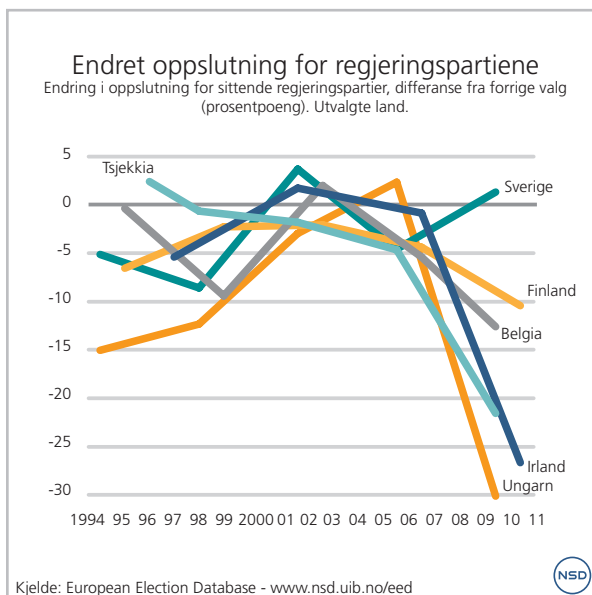
Ved valget i Finland 17. april gikk regjeringspartiene, bestående av Centerpartiet, Samlingspartiet, Svenska folkpartiet og De Grøna, tilbake med til sammen 10,7 prosentpoeng sammenlignet med oppslutningen ved valget i 2007. Valget i Irland 25. februar ga hovedpartner i den sittende regjering, Fianna Fáil, en tilbakegang på hele 24,1 prosentpoeng sammenlignet med parlamentsvalget i 2007. De Grønne, som var regjeringspartner for Fianna Fáil, gikk tilbake med 2,8 prosentpoeng. Tilsvarende trend finner vi i andre europeiske land.

Regjeringslitasje i store deler av Europa

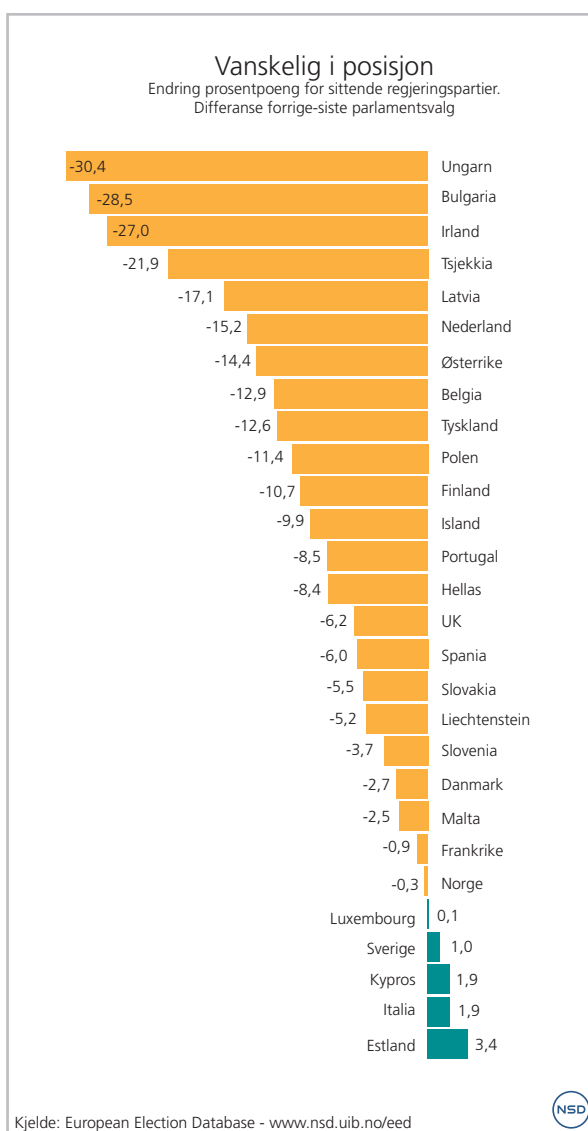
De to seneste parlamentsvalgene viser at de fleste regjeringspartier opplever en nedgang i oppslutning. For land der den negative differansen mellom de to seneste valgene er ekstra høy, som i Ungarn, Bulgaria, Irland og Tsjekkia, har det ført til fullt regjeringsskifte. I andre land, som for eksempel Østerrike, Tyskland, Portugal og Spania, har partiene beholdt regjeringsposisjon til tross for tapt velgeroppslutning.

Tegn i tiden?

En sammenligning over tid for et utvalg av land som har avholdt parlamentsvalg i løpet av de siste tolv måneder, viser at det å sitte i regjering ofte gir negativt utslag på velgeroppslutning ved påfølgende valg. Utslaget synes å være ekstra markant ved seneste valg. Unntaket er Sverige, der regjeringspartiene

Kjelde: European Election Database - www.nsd.uib.no/eed

Kjelde: European Election Database - www.nsd.uib.no/eed

fikk fornyet tillit ved valget i 2010. Blant nyere EU-medlemmer i Øst-Europa har regjeringslitasjen generelt vært høy. Det ser ut til at denne trenden forsterkes ytterligere for land som har avholdt parlamentsvalg i perioden 2010-2011. Både i Tsjekkia, Ungarn, Bulgaria, Latvia og Slovakia har den samlede oppslutningen om sittende regjeringer gått ned ved seneste parlamentsvalg.

Meningsmålingsarkivet

500 meningsmålinger tilgjengelig på nett

Pål Asle Reiersgaard

NSDs Meningsmålingsarkiv er en samling norske meningsmålinger fra fem ulike institutt for perioden 1964-2009. Foreløpig er over 500 målinger tilgjengelig for online analyse og som nedlastbare datasett.

Tilgjengelig for alle

Meningsmålingsarkivet er publisert som en åpen ressurs (betaversjon) der det er mulig å utføre online analyse med NSDs statistikkverktøy Nesstar. Data lastes ned i ulike format som støttes av de fleste statistikkpakker. Målingene blir publisert fortløpende. Arkivet vil etterhvert inneholde nærmere 800 meningsmålinger samlet inn av TNS Gallup, Synovate, ACNielsen, Opinion og Respons analyse.

Data er tilrettelagt både som enkeltmålinger som gjenspeiler et "stillbilde" av sin samtid, og som kumulative filer der det er mulig å analysere

den norske befolkningens holdninger til ulike tema over tid. På NSDs nettsider er det mulig å utføre søk på tematiske nøkkelord og spørsmålsformuleringer for å finne frem til det ønskelige datasettet.

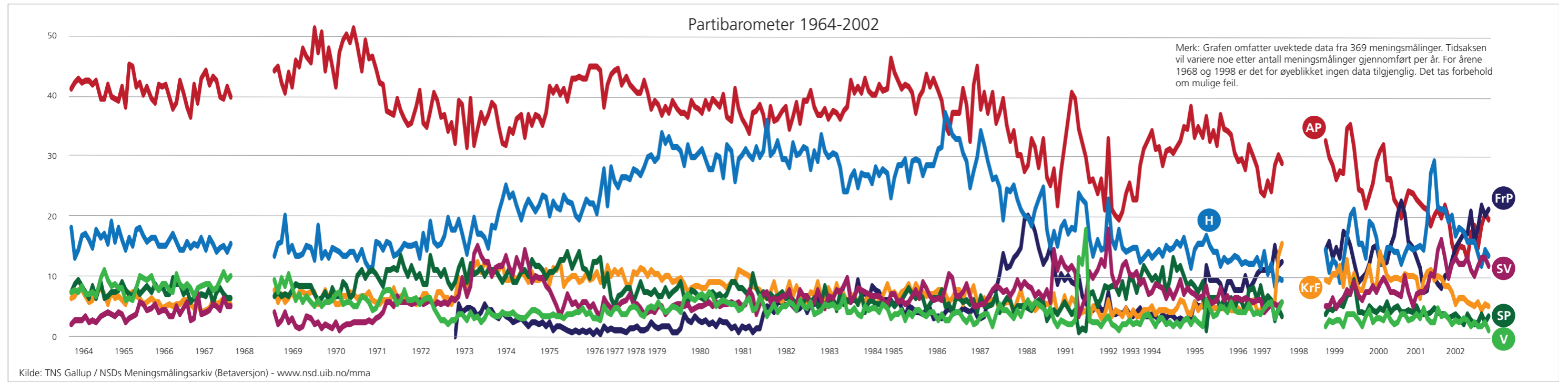
Lange tidsserier

TNS Gallups Partibarometeret strekker seg over perioden 1964-2002 og måler hva respondentene ville stemt dersom det var valg i morgen. Figuren viser oppslutningen til et utvalg av de politiske partiene over hele perioden.

En annen lang tidsserie er holdninger til EU-medlemskap. Ved å kombinere meningsmålingsdata fra Respons Analyse og Opinion er det mulig å studere hvordan den norske befolkningens holdninger til EU har endret seg i perioden 1989-2009.

Datasettene er tilgjengelige for online analyse og nedlasting fra Meningsmålingsarkivet. Andre eksempler på tilrettelagte filer er Ministerbarometeret, Opposisjonsbarometeret og utviklingen av tilgang på PC i husholdningen.

www.nsd.uib.no/mma

Skuleval

Oppslutning om Høgre i Oslo

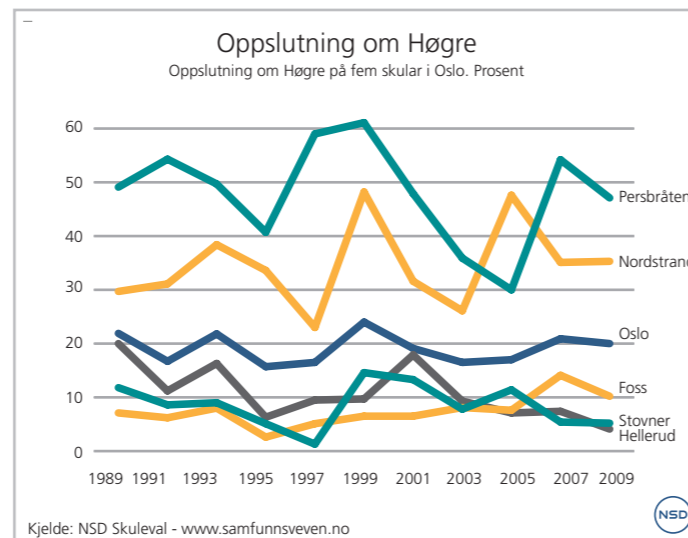
Atle Jåstad

Rundt rekna tjue prosent av elevane i Oslo plar støtta Høgre ved skulevalet. Det er likevel stor variasjon mellom skulane.

Skulevalet i 2011 blir det trettande i rekkja. Sidan 1989 og fram til i dag, har NSD gjennom skulevala samla inn mange valresultat og mykje informasjon om elevane i den vidaregåande skulen. Sett samla, er dette ei unik kjelde til kunnskap om valåferda til ungdom, og om dei rådande haldningane i elevflokkjen.

I Oslo finst det fem skular som har teke del i alle skulevala, men langt fleire har teke del i nesten alle. Om me avgrensar oss til desse fem, kan me nytta skulevalresultata til å teikna ubrotne liner for heile perioden.

Persbråten markerer seg som den viktigaste høgrestasjonen. Unntaket er skulevalet i 2005, då Høgre fekk nesten tjue prosentpoeng høgare oppslutning på Nordstrand. Blant dei tre andre skulane plar det vera langt færre høgrevelfjarar. Hellerud har utvikla seg til å bli den skulen med lågast oppslutning om Høgre, medan oppslutninga om partiet har gått noko opp på Foss. Stovner skil seg ut ved å ha det dårlegaste resultatet for Høgre

i heile perioden. I 1997 gjekk berre 1,3 prosent av Stovner-røystene til Høgre.

www.samfunnsveven.no

Skuleval 2011

NSD arrangerer skulevalet på oppdrag frå Utdanningsdirektoratet. Skulevala skal i år gjennomførast i perioden 29. august-6. september 2011. Skulevalet er tenkt å vera eit politisk rollespel med elevar i dei fleste rollene: argumenterande politikarar, valfunksjonærar og veljarar. Tanken er at elevane skal få praktisk røynsle med korleis dei ulike rollene skal spelast og få betre kjennskap til vårt politiske system.

Ved skulane skal valet arrangerast mest mogeleg likt eit ordinært val. Resultata frå kvar skule blir rapportert inn til NSD, som samordnar og publiserer resultata den 6. september klokka 20.00. Meir informasjon om skulevala finst på www.samfunnsveven.no.

Forvaltningsdatabasen

Data om ansatte i statlig tariffområde

Vidar Wangen Rolland

På oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet har NSD systematisert og tilrettelagt data fra Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) til bruk for forvaltning og forskning. Det er nå mulig å følge utviklingen i antall statlige arbeidsplasser helt ned på kommunenivå og arbeidssted. Datamaterialet omfatter i første omgang årlige oversikter fra 1998-09 og stilles fritt til disposisjon for forskningsformål.

Statens sentrale tjenestemannsregister

Fornyrings-, administrasjons- og kirke- og kirkedepartementet er ansvarlig for registeret som ble etablert i 1973 og omfatter alle statsansatte som lønnes etter Lønnsregulativ for staten (statlig tariffområde). Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider den offisielle lønnsstatistikken for staten på grunnlag av data fra registeret. Data omfatter ikke tilsatte i statsaksjeselskap, statsforetak eller statlige virksomheter som er endret til stiftelser.

Datauttak

NSD har lagt til rette nettsider med oversikter og statistikk om statsansatte fordelt på land, fylke, kommune, departementsområde, departementsområde og aggregert etatsnivå og etat.

Antall sysselsatte

I materialet er det også lagt inn antall sysselsatte mellom 16 og 74 år i hver kommune. Dette gjør det mulig å beregne andel statsansatte av sysselsatte totalt pr. kommune, fylke og på landsbasis. Tallene er hentet fra Statistikkbanken i SSB.

Merk at andre oversikter over sysselsatte i statsforvaltningen gir andre resultat. Direktoratet for forvaltning og IKTs faktoversikter over sysselsatte i statsforvaltningen basert på data fra StatRes (Statlig ressursbruk og resultater), inkluderer også ansatte ved helseforetakene. Dette gir et svært forskjellig statistikkgrunnlag, for eksempel viser tall fra SST for 2009 totalt 140 080 statsansatte mens data fra StatRes gir totalt 264 902 for samme år.

www.nsd.uib.no/statsansatte

PolSys Renovering av Partidokumentarkivet

Kristopher Ivan Straus

NSDs Partidokumentarkiv består i hovedsak av alle prinsipp- og valgprogram fra perioden 1884-2009, i tillegg til et utvalg pressemeldinger fra perioden 1990-2006. NSD utbedrer nå arkivet for å gjøre det enklere å finne frem til og laste ned ønsket informasjon.

Partidokumentarkivet ble etablert i 1996/97 etter initiativ fra Bernt Aardal og Hege Skjeie fra Institutt for samfunnsforskning. Alle prinsipp- og valgprogram siden 1884 ble skannet og gjort tilgjengelig i et elektronisk arkiv. Dagens arkiv tilbyr dette materialet og andre sentrale dokumenter på CD-en "Vi vil...! Norske Partiprogrammer 1884-2001".

Prinsipp- og valgprogram, pressemeldinger og en del samiske, fylkeskommunale og kommunale valgprogram fra 1990 til 2009 er også tilgjengelig i nettversjonen. Renoveringen innebærer en større ombygging av arkivet, modernisering av grensesnittet, ny søkeportal og at data fra CD-en gjøres tilgjengelig på nettsidene. Oppdatert arkiv vil være klart i løpet av høsten.

Redaksjon:

Bjørn Henrichsen (ansv.red.)
Vigdis Kvalheim (redaktør)
Bjarne Øymyr (grafikk)
Anne M. Dueland
Kjersti Håvardstun
Eirik Vestrheim
Design: Crnic Design
Trykk: Molvik grafisk AS

Hovedkontor:

NSD
Harald Hårfagres gate 29
5007 BERGEN
Telefon: 55 58 21 17
Telefax: 55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no

Avdelingskontorer:

NSD - Universitetet i Oslo
NSD - NTNU
NSD - Universitetet i Tromsø

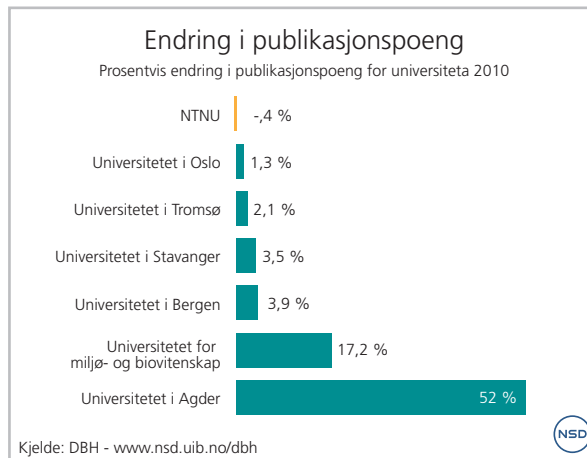
Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) Lægre vekst i publikasjonspoeng

Benedicte Løseth og Lars-Petter Jevnaker

Tal frå NSD sin Database for statistikk om høgre utdanning syner oss at veksten i produksjon av publikasjonspoeng har gått ned frå 2009 til 2010. Samla sett for sektoren er auken berre 4,6 prosent medan han frå 2008 til 2009 var 9,2. For universiteta sin del er tendensen den same då veksten er på 3,6 prosent frå 2009 til 2010 og 7,1 året før.

Figuren syner utviklinga av publiseringsvolumet ved universiteta. Institusjonane frå høgskulesida har eit mindre volum, noko som gjer at ein liten auke i talet på publikasjonar gjev ekstreme utslag i endringsprosenten.

I korte trekk ser ein at dei gamle universiteta i Oslo, Bergen, Tromsø og Trondheim syner stor grad av stabilitet. Derimot finn ein dels kraftig auke i aktiviteten ved dei nye universiteta. Universitetet i Agder har ein auke på over 50 prosent medan Universitetet for miljø- og biovitenskap ligg nært ein auke på 20

prosent. Fjorårets "vinnar", Universitetet i Stavanger, har ikkje same vekst som frå 2008 til 2009 (31,5 prosent). Litt av forklaringa på den høge auken er at volumet totalt sett på publisering ved dei nye universiteta framleis er noko lågare enn ved dei andre universiteta. Tala kan likevel tyda på at dei nye universiteta har møtt forventingar om meir forskingsaktivitet. Forskingskomponenten er ikkje berre viktig for økonomisk utteljing i finansieringssystemet, men òg sentral for å syna den generelle forskingsaktiviteten for kvar einiskild institusjon, og i sektoren. Det kan sjå ut som om dei nye universiteta har innfridd forventingane om meir forskning. dbh.nsd.uib.no/pub

Nasjonal database for fagskolestatistikk

NSD har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å forberede et opplegg for innsamling og presentasjon av fagskolestatistikk. Etter planen skal databasen være i drift fra høsten 2011, og alle rapporteringskrav vil bli fremsatt på vegne av de viktigste aktørene i fagskolesektoren: Kunnskapsdepartementet, SSB, Lånekassen, NOKUT og fagskolene selv. Mer informasjon på dbh.nsd.uib.no/fagskole

Livsløpsstudiar – nye moglegheitar

Ingvild Krogh

Statistisk sentralbyrå (SSB) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) har gjennom samarbeidsprosjektet ACCESS Life Course Database tilrettelagt ei "easy-to-use" fil for studien Livsløp, generasjon og kjønn (LOGG) frå 2007/2008. Dei originale datasetta inneheld komplekse data og har såleis ein ganske høg brukarterskel. Med eit mål om å gjere livsløpsstudiar lettare tilgjengelege for forskning, har dei difor laga ein meir brukarvennleg versjon av datasettet, LOGG easy-to-use 2007/2008, som no er tilgjengeleg hjå NSD.

Meir brukarvennleg

LOGG består av to store studiar: Den internasjonale Generations and Gender Survey (GGG) og den siste runden av den norske studien Livsløp, aldring og generasjon (NorLAG). I den nye "easy-to-use"-fila har ein slått saman dei to originale filene og lagt til ferdigkonstruerte skalaer og kjernevariablar. Dette for å sikre at alle brukarar nyttar dei same standardvariablane. Eit anna vesentleg grep, er at ein har lagt til detaljert dokumentasjon. Resultatet har blitt eit solid datasett på over 1 900 variablar.

LOGG easy-to-use

LOGG easy-to-use tek føre seg tema som arbeid, pensjon, familie, livskvalitet, generasjon og omsorg, lokalmiljø og sosial integrasjon. Eit særtekk med livsløpsstudiar, er at dei er godt eigna

til å gi innsikt i framtidige sosialpolitiske utfordringar. LOGG easy-to-use er berre det første resultatet av ACCESS-prosjektet. Arbeidet er allereie i gang med ei tilsvarande tilrettelegging av den norske panelstudien om livsløp, aldring og generasjon, NorLAG 2002-2008, som vil vere klar til hausten.

LOGG easy-to-use og NorLAG 2002-2008 panel kan bestillast på NSD sine nettsider. www.nsd.uib.no/nsddata

